

27 Σεπτεμβρίου, 1996

[ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ/στές]

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ,

Αιτών,

v.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ" ΛΤΔ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Έφεση δι' Υπομνήματος Αρ. 307)

Έφεση διά υπομνήματος — Ανώτατο Δικαστήριο, στην εξέταση εφέσεων διά υπομνήματος δεν υπεισέρχεται στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα γεγονότα αλλά περιορίζεται στον έλεγχο επί νομικών μόνο θεμάτων.

5

Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών επιδίκασε στον εφεσίβλητο - αιτητή ΑΚ35.940 αποζημιώσεις για τερματισμό της απασχόλησής του από τους εφεσεύοντες - καθ' ων η αίτηση, αφού ηύρε ότι ο τερματισμός δεν έγινε λόγω πλεονασμού αλλά ήταν παράνομος.

10

Κατόπιν αιτήσεως των εφεσειόντων - καθ' ων η αίτηση το Δικαστήριο, συνέταξε υπόμνημα εφέσεως που συμπεριλάμβανε έξι ερωτήματα που ο ίδιος ο Προεδρεύων χαρακτήρισε σαν νομικά.

Ο δικηγόρος των εφεσειόντων - καθ' ων η αίτηση επιχειρηματολόγησε ότι το Δικαστήριο κατέληξε σε λανθασμένο συμπέρασμα επί των ενώπιόν του γεγονότων όπως το ίδιο τα διατύπωσε, ότι η απόφαση δεν ήταν δεόντως αιτιολογημένη και ανέπτυξε τις θέσεις του σε σχέση με την αναφορά του πρωτόδικου Δικαστηρίου στο Σύνταγμα και τον Κυρωτικό Νόμο 45/85 που διέπουν το δικαίωμα εργασίας.

20

Αποφασίστηκε ότι:

(1) Το Ανώτατο Δικαστήριο, στην εξέταση εφέσεων δι' υπομνήματος δεν υπεισέρχεται στα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα γεγονότα αλλά περιορίζεται στον έλεγχο επί νομικών μόνον θεμάτων.

25

(2) Οι τεθέντες λόγοι έφεσης 1 μέχρι 4 δεν αποτελούσαν νομικά ερωτήματα, αλλά αφορούσαν τα ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου επί πραγματικών γεγονότων.

5 (3) Οι λόγοι έφεσης 5 και 6 αναφέρονταν σε νομικά ερωτήματα, όμως η απόφαση του Δικαστηρίου δεν βασίστηκε γενικά και αόριστα στο Σύνταγμα και τον Κυρωτικό Νόμο 45/85, αλλά θεμελιώθηκε στα συγκεκριμένα και πραγματικά ερωτήματα κατά πόσο η μαρτυρία αποδείκνυε πλεονασμό ή όχι.

10

Η έφεση δι' υπομνήματος απορρίφθηκε με έξοδα.

Αναφερόμενη υπόθεση:

15

Kyros Manufacturing Ltd v. Κλεοβούλου (1992) 1(A) Α.Α.Δ. 936.

Έφεση με Υπόμνημα.

20 Έφεση με υπόμνημα σχετικά με απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών (Καλλής, Δ.) ημερομηνίας 30.6.1995 στην Υπόθεση Αρ. 159/94, με την οποία κρίθηκε ότι ο τερματισμός της απασχόλησης του εφεσίβλητου ήταν παράνομος και αδικαιολόγητος και δεν οφείλετο σε πλεονασμό.

25

Αρ. Γεωργίου, για τους Εφεσείοντες - Καθ'ων η Αίτηση.

Μ. Παπαπέτρου, για τον Εφεσίβλητο - Αιτητή.

30 ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Χρ. Χατζητσαγγάρης.

35 ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ.: Το υπόμνημα αυτό αφορά απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών ημερ. 6.6.1995 με την οποία επιδικάσθηκαν στον εφεσίβλητο-αιτητή £35.940 σαν αποζημιώσεις σε σχέση με τον τερματισμό της απασχόλησής του από τους εφεσείοντες-καθ'ων η αίτηση. Ας σημειωθεί ότι το εν λόγω ποσό θα ήταν καταβλητέο κατά το ήμισυ από τους εφεσείοντες και κατά το ήμισυ από το Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού. Ως εκ
40 τούτου το Ταμείο σαν επηρεαζόμενο εκπροσωπήθηκε στην πρωτόδικη διαδικασία και κρίναμε ότι έπρεπε να έχει την ευκαιρία να εκπροσωπηθεί στην παρούσα διαδικασία, όπως και έγινε. Η δικηγόρος όμως της Δημοκρατίας που εκπροσώπησε το Ταμείο δήλωσε ότι αυτό δεν ήθελε να λάβει θέση στην ενώπιό μας διαδικασία.

Με την επίδικη απόφαση έγινε δεκτή η θέση του εφεσίβλητου ότι ο τερματισμός της απασχόλησής του από τους εφεσείοντες ήταν παράνομος και αδικαιολόγητος και δεν οφείλετο σε πλεονασμό όπως αυτοί ισχυρίζονταν. Το υπόμνημα συντάχθηκε αφού ο Προεδρεύων του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών έκαμε δεκτό 5 σχετικό αίτημα των εφεσείοντων, θέτει δε ενώπιό μας τα ακόλουθα ερωτήματα που χαρακτηρίζονται από τον ίδιο σαν νομικά ερωτήματα:

“ΠΡΩΤΟ: Με βάση το θεσμικό πλαίσιο εγκαθίδρυσης και καθορισμού και ρύθμισης της διαδικασίας ακροάσεως εργατικής διαφοράς, σωστά έχουμε καταλήξει στα ευρήματα μας πάνω στα πραγματικά γεγονότα που συνώδευαν και περιστοίχιζαν τον τερματισμό της απασχόλησής του αιτούντος; Με άλλα λόγια, υπόκεινται αυτά μας τα ευρήματα σε αμφισβήτηση ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου υπό την ιδιότητα του ως δευτεροβάθμιου δικαιοδοτικού οργάνου; 10 15

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Η απόφαση μας περιέχει, εν όψει των δοσμένων ευρημάτων μας πάνω στα γεγονότα, τη δέουσα και/ή κατάλληλη αιτιολογία σύμφωνα τόσο με τις αρχές της φυσικής δικαιοσύνης όσο και με την πρόνοια του Κανονισμού 10, παρ. 2 του περί Ετησίων Αδειών Μετ’ Απολαβών Νόμου αρ. 8/67 20 25 όπως τροποποιήθηκε;

ΤΡΙΤΟΝ: Το συμπέρασμα μας για αποτυχία των εργοδοτών να αποδείξουν το λόγο που επικαλέσθηκαν και η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματός τους στη καταγγελία της σύμβασής τους με τον αιτούντα, πάντοτε μέσα στα δοσμένα πραγματικά γεγονότα, είναι ανατρέψιμο; 30

ΤΕΤΑΡΤΟΝ: Εν όψει του πραγματικού ευρήματός μας περί μη συνδρομής λόγων πλεονασμού σωστά καταλήξαμε στην εφαρμογή του Άρθρου 3(1) σε συνδυασμό με τον Πρώτο Πίνακα, παρ. 4 του περί Τερματισμού Απασχολήσεως Νόμου; 35

ΠΕΜΠΤΟΝ: Η αναφορά στην απόφαση μας του Άρθρου 13 του Κυρωτικού Νόμου αρ. 45/85, έγινε καθ’ υπέρβαση εξουσίας, αυθαίρετα και λανθασμένα και σε κάθε 40

περίπτωση δεν εφαρμοζόταν στην υπό κρίση εργα-
τική διαφορά;

- 5 ΕΚΤΟΝ: Η μνεία του Άρθρου 9 του Συντάγματος ως παρέ-
χοντος κατευθυντήρια γραμμή στην σκέψη μας
ήταν νομικά εσφαλμένη;"

10 Συνοπτικά τα γεγονότα της υπόθεσης όπως διακριβώθηκαν
από το πρωτόδικο δικαστήριο είναι τα ακόλουθα: Ο αιτητής-εφε-
σίβλητος προσλήφθηκε από τους εφεσείοντες την 1.3.1973 και
έκτοτε εργάζετο στην εφημερίδα τους "Χαραυγή" σαν συντάκτης
και μετά σαν μέλος της συντακτικής επιτροπής. Συγχρόνως ήταν
15 ενεργά αναμειγμένος στα κομματικά πράγματα του ΑΚΕΛ σαν
μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του. Το 1987, μετά από την άσκη-
ση κριτικής εκ μέρους του εναντίον του κόμματος, ο εφεσίβλητος
δεν επανεξελέγη στην Κεντρική Επιτροπή και έπαυσε επίσης να
καλείται στις συνεδρίες της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερί-
δας. Στις 21.6.1993 το Διοικητικό Συμβούλιο των εφεσειόντων, εν
20 όψει συνεχών ζημιών της εταιρείας, αποφάσισε να προβεί σε δρα-
στική μείωση των εκδοτικών εξόδων της εφημερίδας και στα πλαί-
σια αυτά κατάργησε το τεχνικό τμήμα της εφημερίδας και απόλυ-
σε το προσωπικό του σαν πλεονάζον. Στη συνέχεια, με την ίδια βά-
ση, στις 17.11.1993 αποφάσισε την απόλυση τριών μελών του συ-
ντακτικού προσωπικού, περιλαμβανομένου και του εφεσίβλητου,
25 σαν πλεονάζοντος. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον εφεσί-
βλητο την 31.1.1994. Στην ειδοποίηση της απόλυσης αναφέροντο
οι ακόλουθοι λόγοι:

30 "Ο πλεονασμός οφείλεται στο ότι τα οικονομικά της εται-
ρείας δεν ευρίσκονται σε καλή κατάσταση, λόγω σοβαρών πι-
στοτικών δυσκολιών και άλλων οικονομικών προβλημάτων,
αλλαγή οργάνωσης εργασίας καθώς και άλλων λόγων που συ-
νιστούν πλεονασμό."

35 Τους λόγους αυτούς ισχυρίστηκαν οι εφεσείοντες και στη δια-
δικασία ενώπιον του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών.

40 Το πρωτόδικο δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι εφεσείοντες απέ-
τυχαν να αποδείξουν ότι η απόλυση του εφεσίβλητου οφείλετο
στους λόγους πλεονασμού που αυτοί επικαλέσθηκαν. Το δικαστή-
ριο απέδωσε την αιτία στην απώλεια εμπιστοσύνης των εφε-
σειόντων προς τον εφεσίβλητο λόγω των κομματικών εξελίξεων
που προαναφέρονται, στην αμφισβήτηση της αποδοτικότητας του
εφεσίβλητου μετά που υπέστη εγκεφαλικό επεισόδιο τον Σεπτέμ-

βριο του 1992 και στο ότι ήταν υψηλόμισθος.

Οι λόγοι αυτοί, κατά την άποψη του πρωτόδικου δικαστηρίου, αφορούσαν το πρόσωπο του εφεσεύοντα και, παρά την δεδομένη οικονομική κατάσταση της εταιρείας, δεν πηγάζαν από το οικονομικό συμφέρον της επιχείρησης. Το δικαστήριο τόνισε μάλιστα ότι αν πράγματι συνέτρεχαν λόγοι πλεονασμού, οι εφεσεύοντες θα έπρεπε να προσέφευγαν σε άλλα μέτρα και διαδικασίες πριν από την απόλυση. Εξάλλου το δικαστήριο θεώρησε ότι οι εφεσεύοντες δεν έλαβαν επαρκώς υπόψη τους τα πολλά χρόνια υπηρεσίας, την ηλικία, την υγεία και την οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του εφεσίβλητου. Το πρωτόδικο δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση των εφεσεύοντων για απόλυση του εφεσίβλητου παραβίαζε, και το δικαίωμα εργασίας του το οποίο του εγγυάται το Σύνταγμα και οι νόμοι. Με αυτή την αντιμετώπιση το πρωτόδικο δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι προβληθέντες λόγοι απόλυσης ένεκα πλεονασμού ήταν αδικαιολόγητοι και ανυπόστατοι.

Η βασική θέση του δικηγόρου των εφεσεύοντων στην αγόρευσή του ήταν ότι το πρωτόδικο δικαστήριο κατέληξε σε λανθασμένο συμπέρασμα επί των ενώπιον του γεγονότων όπως το ίδιο τα διατύπωσε, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι τα γεγονότα αυτά και ιδιαίτερα η οικονομική κατάσταση της εταιρείας δικαιολογούσαν εύρημα πλεονασμού. Για τον λόγο αυτό ο δικηγόρος των εφεσεύοντων υποστήριξε επίσης ότι η απόφαση του δικαστηρίου δεν ήταν δεόντως αιτιολογημένη. Τέλος ανέπτυξε τις θέσεις του σε σχέση με την αναφορά του πρωτόδικου δικαστηρίου στο Σύνταγμα και τον Κυρωτικό Νόμο 45/85, που διέπουν το δικαίωμα εργασίας.

Ο δικηγόρος του εφεσίβλητου εισηγήθηκε βασικά ότι οι προβαλλόμενοι λόγοι έφεσης δεν αποτελούν νομικούς λόγους ώστε να δικαιολογείται η σύνταξη και παραπομπή υπομνήματος. Τα γεγονότα όπως ανέφερε δεν ήταν υπό αμφισβήτηση και ούτε μπορούσαν να αμφισβητηθούν τα επ' αυτών ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου, τα οποία απορρίπτουν την αξιοπιστία της μαρτυρίας των εφεσεύοντων ότι ο λόγος απόλυσης ήταν η οικονομική δυσχέρεια της εταιρείας. Ως εκ τούτου υποστήριξε περαιτέρω ότι το πρωτόδικο δικαστήριο ορθά και αιτιολογημένα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ισχυριζόμενος πλεονασμός δεν απεδείχθη και η απόλυση ήταν παράνομη.

Είναι νομολογημένο ότι το Ανώτατο Δικαστήριο στην εξέταση εφέσεων δι' υπομνήματος δεν υπεισέρχεται στα ευρήματα του

πρωτόδικου δικαστηρίου πάνω στα γεγονότα αλλά περιορίζεται στον έλεγχο επί νομικών μόνο θεμάτων. Όπως ανεφέρθη στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην έφεση δι' υπομνήματος αρ. 281, *Kyros Manufacturing Ltd ν. Καίτης Κλεοβούλου*, ημερ. 26.6.92 στη σελίδα 6:

5
10
15
20
"Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, όπως πάγια έχει νομολογηθεί, εφέσεις δι' Υπομνήματος, όπως είναι η παρούσα, περιορίζονται σε νομικά μόνο θέματα, τα δε ευρήματα του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα γεγονότα της υπόθεσης δεν ελέγχονται από το Ανώτατο Δικαστήριο. Ενδεικτικά αναφέρω επί του προκειμένου την υπόθεση *Alouet Clothing Manufacturers Ltd ν. Athanasiou and Another* (1988) 1 C.L.R. 626. Σχετικές είναι επίσης οι υποθέσεις *In Re Hadjicostas* (1984) 1 C.L.R. 513, και *Stratis Stylianides ν. Phaedra Paschalidou* (1985) 1 C.L.R. 49, στις οποίες, όμως, τονίστηκε ότι θέματα που αφορούν την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου πάνω στα γεγονότα είναι θέματα αποκλειστικά νομικής φύσης και μπορούν, ως εκ τούτου, ν' αποτελέσουν το αντικείμενο έφεσης δι' Υπομνήματος."

25
Κατά την άποψή μας οι λόγοι έφεσης 1, 3 και 4 δεν αποτελούν νομικά ερωτήματα αλλά αφορούν τα ευρήματα του πρωτόδικου δικαστηρίου επί των πραγματικών γεγονότων, τα οποία αποφάσισε στην άσκηση της αποκλειστικής του δικαιοδοσίας και δεν εμπίπτουν στα όρια δικής μας αναθεώρησης. Το ίδιο ισχύει κατά συνέπεια και για τον λόγο έφεσης 2, αφού θεωρούμε ότι το δικαστήριο δικαιολόγησε τα ευρήματα και συμπεράσματά του σε αναφορά με την αξιοπιστία της ενώπιον του μαρτυρίας.

30
35
Οι λόγοι έφεσης 5 και 6 μπορεί να αναφέρονται σε νομικά ερωτήματα αλλά είναι φανερό από την απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου ότι αυτή δεν βασίστηκε γενικά και αόριστα στο Σύνταγμα και στον Κυρωτικό Νόμο αλλά θεμελιώθηκε στα συγκεκριμένα και πραγματικά ερωτήματα κατά πόσο η μαρτυρία αποδεικνύει πλεονασμό ή όχι.

Για τους πιο πάνω λόγους καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει περιθώριο για επέμβασή μας.

40
Η έφεση δι' υπομνήματος απορρίπτεται με έξοδα.

Η έφεση δι' υπομνήματος απορρίπτεται με έξοδα.